

Finansdepartementet

Vår referens: 25-19724

Remissvar över Europeiska kommissionens förslag till en europeisk konkurrenskraftsfond inom ramen för nästa fleråriga budgetram 2028–2034, (Fi2025/01916)

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation.

PTS uppdrag vad gäller fonden för ett sammanlänkat Europa är (enligt regleringsbrevet för 2025) att bistå Regeringskansliet (Finansdepartementet) med beredning, kvalitetssäkring och samordning av bidragsansökningar enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1153 av den 7 juli 2021 om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1316/2013 och (EU) nr 283/2014 (FSE2 Digital). Myndigheten ska samordna sitt arbete med ansökningar som utöver digital infrastruktur rör transport och energi med Trafikverket och Energimarknadsinspektionen. Efter att myndigheten avslutat sin beredning av ansökningarna ska den lämna förslag till Regeringskansliet om vilka ansökningar som Sverige bör samtycka till. Av underlaget ska det framgå vad myndighetens förslag grundas på, inklusive vilken granskning som har gjorts av ansökningarna. Myndigheten ska också sprida information om FSE2 Digital till berörda aktörer.

Sammanfattning

PTS välkomnar förslaget som helhet och instämmer i att behovet av en fortsatt satsning på investeringar i digitaliseringen och digital infrastruktur är viktigt. PTS ser även positivt på konkurrenskraftsfondens (EKF) konsolidering av flera EU program för bättre synergi och effektivare användning av medel. För att effektivt främja de nationella målen i digitaliseringsstrategin och unionens mål för det digitala decenniet är det viktigt att området Digital Ledarskap får hög prioritet.

PTS har med utgångspunkt i myndighetens verksamhetsområde ett fåtal synpunkter på författningsförslagen. PTS vill även lyfta några aspekter som är viktiga att ta i beaktande som bland annat berör rymd, säkerhet, samordning mellan EU-program samt genomförandet av arbetsprogram och styrningsstrukturer. PTS betonar vikten av tydliga, harmoniserade och förutsägbara regelverk för att säkerställa att investeringar i kritisk digital infrastruktur kan genomföras effektivt och med hög säkerhetsnivå.

PTS ser möjlighet till samordningsvinster och tillvaratagande av erfarenheter genom att ge myndigheten en roll för EKF-hanteringen kopplat till området Digitalt Ledarskap. Detta då vi efter sammanslagningen av DIGG och PTS den 1 januari 2027 kommer ha samlat både kompetens och lärdomar om FSE Digital och Programmet för ett digitalt Europa hos samma myndighet. Hur en sådan roll eller funktion bör se ut och vilka kompetenser som krävs behöver utredas vidare, PTS vill dock framhålla redan nu att ytterligare resurser kommer behövas.

Kommentarer på preambeln:

Skäl (39) – PTS anser att det i meningen "...kritisk energi- och transportinfrastruktur..." bör läggas till "kommunikationsinfrastruktur" alternativt "digital infrastruktur".

Kommentarer på Förslag till artiklar:

Kapitel I – Allmänna bestämmelser

Förslag till Artikel 3, punkt 2 c) – Här anser PTS att det är viktigt för det särskilda målet Digital Ledarskap att även kvantteknik lyfts, exempelvis i meningen, "Ledarskap inom digital teknik och AI-teknik genom bland annat tekniköverföring och innovation och genom avancerade infrastrukturer som AI-drivna digitala tvillingar."

Förslag till Artikel 7, punkt 3 – Här anser PTS att även programmen FSE Transport och FSE Energi bör nämnas bland de fonder som ska genomföras i samverkan med EKF. Dessa program har tydliga synergier med politikområdet Digitalt Ledarskap.

Kapitel II – EKF:s Verktygslåda

Förslag till Artikel 18, punkt 1 – Viktigt att samtliga undantag tydliggörs samt att en tidsgräns sätts för hur långt innan inlämnad ansökan undantaget kan täcka. Reglerna behöver vara specifika och tydliga.

Förslag till Artikel 20, punkt 1 b) – PTS anser att ”eller” bör bytas ut mot ”och”. Vi ser att om inte båda kriterierna ”tvingade allmänintresse” och ”kritisk tidskänslighet” är uppfyllda bör åtgärden kunna hanteras enligt ordinarie regler.

Kapitel VI – Stöd till digitalt ledarskap

Förslag till Artikel 39, punkt 1 – Här upprepas till synes felaktigt ”6G och annan trådlös teknik”.

Kapitel VII – Stöd till resiliens och säkerhet, försvarsindustri och rymdfrågor

Förslag till Artikel 41 – Här hänvisas till Artikel 3, punkt 2 d1) och d2), bör vara Artikel 3, punkt d2) och d3).

Förslag till Artikel 57, punkt 1 – Här hänvisas till Artikel 3, punkt 2 e), bör vara Artikel 3, punkt 2 d).

Förslag till Artikel 58 – Det bör i första hand läggas till en separat komponent för övervakning av radiofrekvensinterferens. Alternativt vara en av delkomponenterna under punkt 1 d).

Förslag till Artikel 59, punkt 3 k) – PTS ställer sig frågande till varför komponenten för positionsbestämning, navigering och tidsbestämning ska omfatta tjänster för övervakning av radiostörningar för samtliga komponenter i förslag till Artikel 58. PTS förslag till lösning anges i ovan kommentar.

Förslag till Artikel 61, punkt 4 – Här hänvisas det till punkt 9 men det bör vara till punkt 8.

Förslag till Artikel 61, punkt 5 – Här hänvisas det till punkt 11 men det bör vara till punkt 9.

Förslag till Artikel 61, punkt 9 – Här hänvisas det till punkt 11 och 20 men det bör vara till punkt 8 och 15.

Förslag till Artikel 61, punkt 10 – Här hänvisas det till punkt 9-12 men det bör vara till punkt 6-9.

Förslag till Artikel 70, punkt 5 a) - Denna del handlar om IRIS²:s och unionens frekvensrättigheter. För att Sverige ska kunna påverka dessa rättigheter bör Sverige signera motsvarande administrativa överenskommelse.

Förslag till Artikel 76, punkt 1 – PTS önskar en definition av komponentdeltagare, förslagsvis kan detta tillföras ”Artikel 75 – Roller” alternativt att det förklaras där det omnämns i artikel 76.

Kapitel VIII – Slutbestämmelser

Förslag till Artikel 89, punkt 2 – PTS uppfattar att de genomförandeakter som nämns har koppling till Artikel 85 och 86. Detta är dock osäkert och det önskas förtydligande kring vilka genomförandeakter som är ”relevanta”.

Övriga synpunkter:

Arbetsprogram och kommittéer (Förslag till Artikel 15 och förslag till Artikel 83, punkt 1d))

PTS är angelägna om att delta i den kommitté som rör politikområdet Digitalt Ledarskap. Förslaget till förordningen är på en väldigt övergripande nivå och PTS ser gärna att vi får vara med och ha synpunkter vid framtagandet av de arbetsprogram som kommer att ligga till grund för utlysningarna.

Tredje land och säkerhetsgranskningar (Preamble till förslagstexten, skäl (44) och förslag till Artikel 9, förslag till Artikel 11)

PTS förordar ett tydliggörande kring säkerhetsgranskningar avseende kritisk infrastruktur, särskilt kopplat till tredje land och eventuella nationella granskningar eller garantier. Det är inte klargjort hur och av vem säkerhetsgranskningar ska genomföras.

Frågor och konstaterande kring tre hypotetiska ansökningar gällande kritisk infrastruktur:

- När en medlemsstat ensam eller som medsökande ingår i ett konsortium med medlemsstater eller företag, önskas tydligare krav på säkerhetsgranskningar. PTS ser gärna att dessa harmoniseras med de krav som finns idag inom FSE Digital. De lägre kraven som idag uppfattas gälla inom andra fonder ska inte sätta den gemensamma nivån för den kommande konkurrenskraftsfonden avseende kritisk infrastruktur.
- När en medlemsstat är medsökande med ett associerat land eller tredje land, förväntas det att medlemsstaten ska genomföra säkerhetsgranskningen åt/för

associerat eller tredje land, eller ska medlemsstatens deltagande utgöra säkerhetsgarantin för dessa?

- Vem genomför säkerhetsgranskningen när ett associerat land eller tredje land ansöker om stöd utan en medlemsstat inblandad i konsortiet? Ska associerat eller tredje land själva genomföra det?

Styrande och rådgivande nämnder (Preamble till förslagstexten, skäl (57) och förslag till Artikel 14)

Enligt artikeln kommer det inrättas en nämnd för strategiskt berörda parter. Nämnden kommer bland annat ge inspel som kommer tas med i förslagen till arbetsprogrammen. PTS anser att det är av stor vikt att Sverige verkar för att få en stor representation av svenska aktörer i denna nämnd.

Vidare kommer det inrättas en rådgivande nämnd för EKF:s InvestEU-instrument. Här bör det tidigt tas i betänkande vilken företrädare som är lämplig från Sverige.

Tilldelning utanför vanligt ansökningsförfarande (Preamble till förslagstexten skäl (61), (62), (63) och (66), förslag till Artikel 12, punkt 5 och förslag till Artikel 20)

PTS anser att stor försiktighet måste iakttas vid avvikelser från ordinärt tilldelningsförfarande. PTS anser att följande då måste gälla:

- Tydliga riktlinjer måste finnas för när undantag kan tillämpas.
- Transparens ska säkerställas genom att beslut motiveras och offentliggörs.
- Medlemsländerna ska alltid ges möjlighet att yttra sig innan undantag från regelverket införs, för att garantera rättvis behandling och undvika särlösningar.
- Känsligheten i dessa frågor kräver att processen är noggrant förankrad och inte påskyndas på bekostnad av kvalitet eller legitimitet.

Politikområden som gränsar till PTS (Förslag till Artikel 33, punkt 1b) och 1f) samt förslag till Artikel 37, punkt 1b))

I både politikområde Ren omställning och utfasning av fossila bränslen i industrin samt Hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi finns det skrivningar som visar på sektorer som tangerar

PTS områden. Exempelvis infrastruktur för smart, uppkopplad och automatiserad mobilitet samt hälsodata och sjukvårdslösningar baserade på AI.

Vid eventuell myndighetsberedning av ansökningar rörande dessa områden bör ansvarig myndighet stämma av projektförslagen med PTS. Likt PTS gör idag med Trafikverket eller Energimarknadsinspektionen för projekt inom FSE Digital som berör nämnda myndigheters områden.

Styrelser, nämnder och kommittéer kopplat till rymd (Förslag till Artikel 41, förslag till Artikel 65 och förslag till Artikel 83)

I artikelförslagen föreslås en nämnd för synergier mellan rymd- och försvarsområdet samt en styrelse för att samordna europeiska verksamheter som rör tillträde till rymden. Viktigt att tidigt utreda vilken svensk part som är lämplig för respektive grupp. Vidare är det viktigt med en funktion för informationsdelning mellan de svenska representanterna och berörda myndigheter som inte ingår i styrelsen eller nämnden.

Det kommer även antas genomförandeakter kopplat till Govsatcom och IRIS², PTS rekommenderar att det även här finns en mekanism för informationsdelning mellan svenska kommittédeltagare och andra berörda myndigheter.

Informationsspridning (Förslag till Artikel 17 och Kapitel III)

PTS anser det viktigt att via berörda myndigheter eller andra kanaler säkerställa att information sprids vitt och brett till alla svenska aktörer som kan tänkas dra nytta av nätverken och stödmöjligheterna som presenteras i kapitel III. Ett aktivt deltagande av svenska aktörer kan förväntas ge fler och mer konkurrensmässiga ansökningar.

Likaså bör möjligheten för "EU-teknikpionjärer" spridas i ett tidigt skede. Sverige som teknikmogen och innovationsrik nation bör kapitalisera på denna chans till tilldelning genom "bottom-up".

Harmonisering med andra EU-program (Preamble till förslagstexten skäl (19) och förslag till Artikel 7)

Med erfarenhet av FSE Digital bedömer PTS det som viktigt att Sverige förespråkar att tekniska och administrativa krav harmoniseras mellan konkurrenskraftsfonden och andra EU-program som exempelvis FSE Transport och FSE Energi, så att stödmottagare och nationella myndigheter kan tillämpa enhetliga processer. Det bör finnas tydliga riktlinjer för hur harmonisering, säkerhetsstandarder och digitala lösningar samordnas mellan fonderna.

Nationell medfinansiering av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse (Förslag till artikel 19, punkt 2)

En långsiktig och förutsägbar nationell mekanism behöver inrättas för att hantera medfinansiering avseende viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, för att möjliggöra svenskt deltagande.

Informationsinsats InvestEU (Kapitel II, avsnitt 2)

PTS rekommenderar att via lämplig myndighet eller aktör utbilda eventuella nationella kontaktpunkter och i synnerhet svenska aktörer om InvestEU-instrumentet. Detta för att undvika att komplexiteten blir ett hinder och minskar antalet svenska sökanden.

Frekvenstilldelning (Förslag till Artikel 70, punkt 5 och förslag till Artikel 75, punkt 1)

PTS delar förordningsförslagets ambition att säkerställa att de åtgärder som får stöd för rymdsystem och rymdpolitik, fungerar väl och är positiv till att medlemsstaterna på flera sätt kan bidra till detta. Samtidigt vill PTS understryka att det är av stor vikt att frekvenstilldelning förblir under medlemsstaternas ansvar.

Detta yttrande har beslutats av divisionschef Björn Blondell. I ärendets slutliga handläggning har även Nils Backman (föredragande), avdelningschefen Rikard Englund, enhetschefen Nina Gustafsson deltagit.

